

„Ne félj, szolgám, Jákob!”¹

Nehéz időket él át Izrael népe, a zsidó nép ezekben a napokban. Elkísér minket azonban a nehézségekben az Örökkévaló segítségével, a hitünk, és a Tóra bölcs útmutatása.

Ellentétben azokkal, akiknek nincsen az életükben ilyen stabil pont, állandó értékrend, a vallásos ember számára a Teremtő és a Tórája kapaszkodót jelent a bajban.

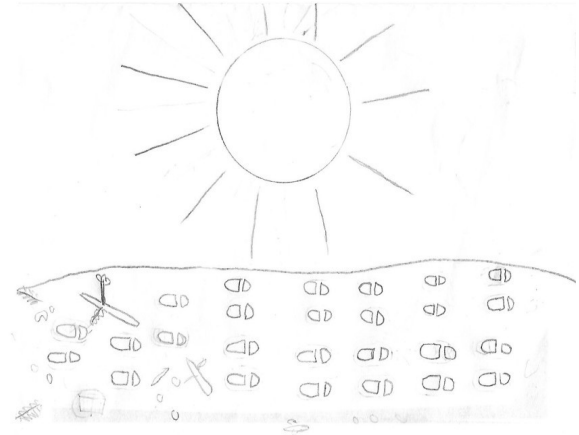
Milyen útmutatást olvashatunk ki a mostani időszak számára?

Mielőtt válaszolunk arra, hogy mit kell tennünk, nézzük meg, hogy mi az, amit semmiképpen ne tegyünk: ne keseredjünk el, de ne is váljunk közönyössé. Ne mondjuk azt, hogy „ez nem a mi ügyünk”. Ez a két véglet kerülendő.

Tehetetlen áldozatnak se érezzük magunkat, sem a népünket. Ne gondoljuk, hogy az „elemek játékszerei” vagyunk, hogy az emberi agresszió irányítja a sorsunkat. Hiszen éppen néhány héttel ezelőtt ezt olvastuk a Tórából:

„Hogyan üldözhet egy ember ezret, és tízezer kettő elől menekülhet? Hacsaknem Szirtjük eladta őket, és az Örökkévaló átadta őket.” (Mózes 5., 32:30)

Emiatt ingerültséggel vagy gyűlölettel se reagáljunk a hírekre. Amitől egyébként több kortárs tanítónk is óva int: **kíméljük meg magunkat az interneten futótűzként terjedő képektől és videóktól.** Egyrészt, az emberi lélek sem terhelhető a végtelenségig. Másrészt, erős a gyanú, hogy ez is része az ellenünk folyó lelki hadviselésnek. És végül, de nem utolsósorban: embert próbáló időket élünk. Elképzelhető, hogy éppen ez az egyik próba,

Rajz: Farnadi-Jerusáلمي Temima. Köszönjük!!

– Életem legnehezebb pillanataiban csak egyetlen lábnyom maradt a homokban. Vajon éppen akkor hagytál volna el, amikor a legnagyobb szükségem volt Rád?

– Soha nem hagytalak el a megpróbáltatásaidban. Ahol csak egy pár lábnyomot látsz, ott a karjaimban vitelek.

(Névtelen mesélő története)

Impresszum

Az *omek* szó jelentése: *mélység*. Az orti.hu célja a hagyományos zsidó értékek, autentikus tórai tanítások megjelenítése közérthető, modern formában. Elgondolkodtató, inspiráló, a tórai és rabbinikus irodalomból építkező témák, üzenetek, napjaink számára.

Írta és szerkesztette: Szántó-Várnagy Binjomin, a Bét Jehuda közösség rabbija (Budapest, 1084 Scheiber Sándor utca 2.).

Megjelenik 130 példányban.

Kapcsolat, feliratkozás, jó tanácsok vagy önkéntes segítség felajánlása: ortimagazin@gmail.com.

hogy mennyire vagyunk képesek elszakadni a technológiától, melynek veszélyeiről annyit hallottunk az utóbbi években.

„Nem jön a világra csapás, csakis Izrael miatt, ahogyan írva van:

*Kiirtottam népeket, elhallgattattam tornyai-
kat, feldúltam utcáikat [...] és mondtam: bár
félnétek engem, vennétek tanítást!” (Jevá-
mot 63a, Cfánjá 3:6-7 alapján)*

Eszerint még ha más népekkel is történnek a tragédiák, még abból is le kell vonnunk a tanulságot.

Nem magyarázza, és nem is akarja megmagyarázni a fenti idézet az ártatlan áldozatok szenvedését, ahogyan Bölcsseink más helyen tanítják:

„Nincsen a kezünkben magyarázat, sem a gonoszok nyugalmáról, sem az igazak szenvedéséről.” (Ávot 4:15)

Hanem elsősorban azt kell értenünk, hogy amivel most szembesülünk, azok a sötétség erői. Az összetett emberi lélekben rejlő gonoszság, amiről szeretünk nem tudomást venni.

Miért fontos látnunk mindezt?

Amitől mindnyájan elborzadunk, az az irgalomnak a hiánya.

Éppen az irgalom, az isteni kegyelem 13 tulajdonsága volt az egyik központi témája a nagyünnepeknek, amit nemrég hagyunk magunk mögött. Amiről Bölcsseink azt tanítják, hogy ha azt elmondjuk a közösségben, akkor semmiképpen *„nem tér vissza válasz nélkül” (Ros Hásáná 17b)* – az Örökkévaló mindenképpen meghallgatja imáinkat.

Abban hiszünk, hogy ami a földön történik, az attól függ, hogy mi történik az égből.

Ezeknek a „mennyei történéseknek” azonban itt, a földön vannak a gyökerei – ezért aztán minden itt dől el.

Vagyis ha mi, itt a földön az irgalmasságot gyakoroljuk, azzal az égből is fel tudjuk ébreszteni az irgalmat. Ahogyan Bölcsseink tanítják:

„Mindenki, aki irgalmazik a teremtményeken, azon irgalmaznak az égből.” (Sábát 151b)

Egy fontos feladata ennek az időszaknak, hogy végiggondoljuk, hogy ki az, akin tudnánk „irgalmazni”? Ki az, aki megérdemelné a haragunkat, most azonban mégis csökkentjük? Hányszor vagyunk haragosak a nap folyamán, és tudnánk valahogyan csökkenteni ezeket?

Ezáltal saját magunknak és bajba jutott testvéreinknek egyaránt szerezhetünk érdemet és védelmet.

Az irgalom mellett a bizalom is fontos.

Egy vallásos ember mindig kizárólag a Teremtőben bízik. Akkor is, hogyha van „vaszkupolája” és erős hadereje.

Éppen a mostani történések bizonyítják a legjobban, hogy hiába minden emberi bölcsesség, ha a Teremtőnek mások a tervei:

ha Ő akarja, akkor képes bolondot csinálni a világ legfejlettebb titkosszolgálatából is.

Nem azért, hogy nekünk ártson, hanem éppen ellenkezőleg: hogy minket bölcsébbé tegyen és saját maga felé, az Élet Forrása irányába fordítson, tereljen. Hiszen ez a mi javunkra válik.

Nagyünnepi visszatekintő – mi történt a Bét Jehudában?

Különleges nagyünnepi időszakon vagyunk túl a Bét Jehuda Zsinagóga közösségében. Az idén – több év után először – volt lehetőségünk több nagyünnepi imát is közösen, a saját zsinagógánkban megünnepelni.

Ezért mindenekelőtt hálát adunk az Örökkévalónak, hogy megélhettük ezt a napot, és hogy így tudtuk elkezdni ezt az évet!

Másrészt pedig megköszönjük mindenkinek, aki akár „egyszerű résztvevőként”, akár az imák és egyéb közösségi rendezvények aktív részeseként velünk volt.

Kinek a szívügye ez a közösség?

Ez utóbbi téma – az önkéntesség témája – az, mely szerény véleményem szerint a leginkább meghatározza azt, hogy merrefelé tartunk mint közösség.

Többen is odajöttek hozzám az ünnepek során, igazán pozitív, lelkes érzelmekkel, és ez nekem is nagyon sok erőt adott. Olyanok, akiken éreztem, hogy szívügyüknek érzik közösségünk jövőjét.

Ha továbbra is ezt az utat követjük, és következetesen sikerül végighaladnunk rajta, akkor meggyőződésem, hogy sikerülni fog együtt létrehozni olyasmit, ami egészen egyedülálló.

Nincs az az igazán komoly cél, amit egyetlen ember meg tudna valósítani. Így rendezte be a Teremtő az Ő világát, hogy szükségünk legyen egymásra:

„Egyik ember a másikat segítse, és mondja a testvérének, hogy legyen erős!” (Jesájá 41:6)

Nem véletlen, hogy minden közösségnek megvannak a hagyományos szerepei: rasekol, gábáj, rabbi, rebecen (!), kántor, samesz, stb.

A jól működő közösséghez azonban önmagában nem elég a fenti „szerepvállalók” névsora.

Aktív és lelkes tagokra van szükség, akiknek számít az, hogy mi történik a házuk táján!

Sok vagy kevés zsinagógát akarunk?

Gyakran hallom, hogy felteszik a kérdést: minek annyi zsinagóga? Hiszen nincsenek tele. Ha néhány közösséget összevonnánk, akkor is kényelmesen elférnénk.

Sőt, ezáltal még be is tudnánk tartani Salamon király híres elvét, mely szerint minél nagyobb közösségben imádkozunk, annál jobb, hiszen:

„A nép sokaságában van a Király dicsősége.” (Példabeszédek 14:28)

Nem értek egyet ezzel az érveléssel.

Egyrészt: nem kívánjuk feladni az örökségünket. Amire büszkék vagyunk, azt nem „múzeumban” szeretnénk kiállítani. Nem képeken szeretnénk megmutatni a gyerekeinknek ezeket a zsinagógákat, hanem a valóságban!

Nem kívánjuk a küzdelmet feladni és a mércét lejjebb tenni. Hanem igenis igényeljük azt az ösztönző nyomást, ami arra késztet, hogy tegyünk a közösség létszámának gyarapításáért.

Másrészt a szombattartást is azáltal segítjük elő, ha minél nagyobb a „lefedettség”, azaz minél több helyhez esik közeli zsinagóga. Ha két – bármilyen közeli – zsinagógát is összevonunk, azzal viszont távolabb visszük a zsidókat a zsinagógától.

Ezért azt gondolom, hogy a kis közösségek fenntartása mindnyájunk közös érdeke – a nagyoké is!

Alulról szerveződő közösség

Még egy fontos kérdés, ami szintén fölmerült a nagyünnepi beszélgetéseink során: miért is jöjjön valaki hozzánk? Van-e olyan egyedi sajátossága a Bét Jehudának, amiért inkább érdemes jönni a mi közösségünkbe mint bármelyik másik zsinagógába?

Fejlődő és lelkes közösség vagyunk, ami mellett, hogy nagy hagyományokkal rendelkezik, jó és rossz időkön egyaránt túl van. Többünknek vannak kreatív gondolatai a jövőnkéről.

Azonban tudjuk, hogy a jó ötlet kevés – a megvalósításra is szükség van. Azt is tudjuk,

hogy nem minden ötlet hoz gyümölcsöt, és pláne nem egyből. Kitartónak kell lenni.

Ebben segíthet az önkéntesség, az összetartás és kommunikáció ereje. Ha elérjük, hogy az ötletek célba érjenek, segítőtársra (és hátridőre!) leljenek, és a Teremtő megsegít, akkor egyedülálló módon létre tudunk hozni egy olyan helyet, ahol „meghallgatjuk és megcselekedjük”.

Egy jó értelemben és valóban alulról szerveződő közösség, ahol nemcsak 1-2 ember gondolatai tudnak megvalósulni.

Fontos, alapvető érték a **másokra való odafigyelés**. Ebben igyekszünk mindnyájan fejlődni.

Nyilvánvaló, hogy nem létezhet olyan hely, ahol mindenkinek az elképzelései megvalósulnak, hiszen ahogyan a jól ismert mondás tartja: két zsidó, három vélemény.

Az aktív figyelés segít abban, hogy jobban megértsük a másik álláspontját, ami első hallásra furcsának tűnik. És ha nem is valósul meg minden – ha csak annyit meg tudunk tenni, amiben mindnyájan megegyeztünk, az már egyedülálló siker lehetne.

Időpontok Budapesten:

Gyertyagyújtás **péntek este** (Budapesten): 17:42-ig (legkorábbi időpont: 16:51).

Szombat kimenetele: 18:45.

A zsinagógában **péntek este** 17:30-tól tanulunk, 18:00-tól imádkozunk.

Szombat reggel 9:00-kor ima, majd Tóraolvasás.

Hétfőn és csütörtökön reggel 8:00-kor imádkozunk a Rumbach utcai zsinagógában.

Gyerekvigyzás mind pénteken, mind szombaton! Nagy-nagy köszönet az adományozónak az új játékokért!

A *Smá Jiszráelt* olvassuk el otthon mind a péntek esti ima után (e héttől már 18:47-kor), mind a szombat reggeli ima előtt (legkésőbb 9:44-ig).

Sábát sálom! Gut sábesz!